

Amanda Krog Juvik & Anders Blok

Mellem engagement og asymmetri: Civil-kommunalt samarbejde om grøn byudvikling i Københavns Sydhavn

Denne undersøgelse beror på et casestudie af udviklingen og koordineringen i et omfattende civilt-kommunalt partnerskab kaldet »Tippen Syder«, der udgør en formel samarbejdsorganisering mellem en række centrale civilsamfunds- og kommunale aktører i København. Partnerskabet har siden dets etablering i 2008 stået for at koordinere og udføre naturpleje, formidling og aktiviteter på Sydhavnstippen, et større naturområde i byen ejet af Københavns Kommune og statens udviklingselskab By & Havn. Med afsæt i den pragmatiske sociolog Laurent Thévenots engagementssociologi udfolder artiklen en integreret analyse og undersøgelse af, hvilke institutionelle og organisatoriske forhold der igennem partnerskabet rammesætter vilkårene for det civile engagement i udviklingen af området. Grundet dets særlige ejerskabsforhold inkarneret i udviklingsmodellen bag By & Havn har Sydhavnstippen som sted en længerevarende og endnu aktuel bypolitisk historik præget af modsatrettede interesser vedrørende områdets fremtidige brug. På den baggrund lægger vi vægt på at vise, at Thévenots analytiske ramme tillader os at integrere centrale intuitioner fra både kritiske bystydier og neo-institutionel teori i en mere omfattende forståelsesramme for de muligheder og udgrænsninger, situationen rummer for de civile aktørers engagement. Herunder argumenterer vi for, at pragmatisk bysociologi tydeliggør en praksisnær begrebsliggørelse af de forskellige niveauer af institutionelle imperativer, som former moralsk-politiske koordineringer i partnerskabet gennem varierende grader af asymmetri og udgrænsning.

Søgeord: byplanlægning; civilt engagement; grøn byudvikling; partnerskab; pragmatisk sociologi; Laurent Thévenot

Indledning: Civilt engagement i den grønne by?

Inden for de senere år har der været en voksende interesse for nye typer af mere dialog- og samarbejdsbaseret udvikling af byens grønne områder i form af konkrete partnerskaber og initiativer, der vokser frem mellem kommuner, private institutioner, frivillige foreninger og borgere. Samtidig vokser det civile engagement og byboernes interesse i at bruge og forme byens grønne rum, hvilket blandt andet har ført til dannelsen af mange nye civil-urbane grønne fællesskaber, så som byhaver og fødevarefællesskaber (Karvonen, 2015). I forbindelse med denne udvikling ses på tværs af mange danske byer en kommunal åbning i byplanlægningen, hvor en bredere skare af civilsamfundets aktører inddrages mere forpligtigende i den langsigtede planlægning og udvikling af offentlige grønne områder (Christensen, 2020; Christensen et al., 2019).

Fælles for disse samarbejder er, at aktørerne hver især har ønsker til brugen af det offentlige grønne område, dog ofte af forskellig art, hvormed en stor diversitet forekommer i partnernes mål og motivationer for samarbejdet (Christensen, 2021). I denne artikel undersøger vi dette spirende samarbejdsfænomen med afsæt i et casestudie af partnerskabet Tippen Syder baseret omkring Sydhavnstippen, et større og prominent naturområde i København, som gennem de seneste 10-15 år har stået centralt i en række kontroverser om den samlede byudvikling. Det gør vi med henblik på at undersøge, hvilke institutionelle og organisatoriske forhold der igennem partnerskabet rammesætter vilkårene for det civile engagement i udviklingen af byens natur, samt hvilke former for civilt engagement der hermed muliggøres og udgrænses?

Når vi i denne artikel kaster blikket på København som »global« (Sassen, 1991) og »entreprenant« (Harvey, 1989) by, så gør vi det således ud fra en komparativ bevidsthed om, at det fænomen, vi studerer, både har vigtige lighedstræk med og på visse stræk er (steds-)specifikt i relation til parallelle udviklinger i det øvrige danske (og internationale) bylandskab. I tråd med metodologiske diskussioner af såkaldt »almindelige« byer (Robinson, 2006) ønsker vi nok at bestemme specifikke træk ved denne bykontekst, men uden at antage hverken hierarki over eller nødvendig afsmitning på det øvrige danske bylandskab i relation til civil-kommunale partnerskaber i grøn byudvikling. Komparative danske studier af dette fænomen viser netop, at sådanne partnerskaber kan tage sig forskelligt ud og skabe meget forskellige rammer for civilt engagement, afhængig af øvrige bymæssige sammenhænge (Christensen, 2021).¹

I lyset heraf må vi nødvendigvis forholde os til den specifikke udviklingsmodel, der gør sig gældende i København, og som konkret er inkarneret i det magtfulde udviklingsselskab By & Havn, der har status som en selskabsliggende forvalter af offentlige jordaktiver (Noring, 2019). By & Havn er grund-ejer på Sydhavnstippen og magtfuld partner i Tippen Syder; og vi vil i vores analyse vise, hvordan dette forhold øver grundlæggende indflydelse på

den placering og de muligheder, civile grupper har på området. Beslægtede offentlig-private styrings- og udviklingsmodeller gør sig også gældende andre steder i Danmark, herunder i mellemstore provinsbyer (som f.eks. Køge), hvor tidligere havne- og industriområder omdannes til nybyggeri. Men By & Havns placering i Københavns politiske økonomi og økologi alment, samt i relation til Sydhavnstippen specifikt, præger på bestemt vis vores empiriske situation.

I den eksisterende by-litteratur findes modstridende måder, hvorpå denne situation begrebsliggøres. Særligt udbredt er nok de kritiske bystudier (f.eks. Harvey, 1989; Andersen, 2003), ifølge hvilke By & Havn er aktør i en neoliberal entreprenant by-økonomi, der udøver dominans og tenderer til at udgrænse mulighederne for politisk kamp om og prægning af byen. Modsat ser neo-institutionel teori (f.eks. Noring 2019) By & Havn som en ny type offentlig-privat hybridforetagende, som stadig er ansvarliggjort over for byens politikere og civilsamfund og som har bidraget til en »balanceret« udviklingsstrategi (Bruns-Berentegl et al., 2020, s. 12f). I artiklen her trækker vi på en tredje teoretisk mulighed, den franske pragmatiske sociologi (se Blok, 2013), i forståelsen af den løbende koordinering mellem By & Havn, kommunale aktører, grønne NGO'er og civile græsrodsgrupper, som sker i og omkring Tippen Syder. Herigennem ønsker vi bl.a. at vise, at denne analytiske ramme tillader os at arve centrale intuitioner fra både kritisk og neo-institutionel tænkning; alt imens disse sættes ind i en mere omfattende forståelsesramme for de muligheder og udgrænsninger, situationen rummer for civile aktører.

Civil-kommunale partnerskaber om grøn byudvikling: Baggrund, teori og case-kontekst

I Danmark har vi en lang tradition for samarbejde mellem offentlige institutioner og civile, ikke-statslige organisationer i byudviklingen. Ikke desto mindre har byplanlægning i Danmark, i tråd med andre europæiske lande, historisk set været præget af hierarkiske og teknokratisk ekspert-dominerede processer, hvor civile aktører har vanskeligt ved at gøre deres stemmer gældende (Karvonen & Yocom, 2011; Pløger, 2014). Delvist som reaktion herpå har planlægningen gennem de seneste årtier taget en drejning mod nye former for

mere inddragende metoder og formater, såsom workshops og dialogmøder, hvor byens beboere i større grad deltager og inddrages i konkrete offentlige udviklingsprocesser. Man kan her tale om, at der sker en gradvis forskydning fra »borger-« til »bruger-« inddragelse (Agger & Lund, 2017; Meilvang et al., 2018). Det vil sige, at hvor inddragelsen i planlægning fra 1970'erne og frem var koncentreret om at informere og høre borgernes principielle kritik, til fx høringer, så handler det nu i stigende grad om samarbejder og projekter i et område, hvor brugerne inddrages og engageres i konkret planlægning.

Tendensen til, at danske kommuner rapporterer om en generelt øget åbning mod samskabelse med civile i den offentlige forvaltning, kan ses i dette lys (Ibsen & Espersen, 2016). Det afspejler sig også i byplanlægningen, hvor vi ser en række nye typer af samarbejdspartnere være involveret og engagerede i forskellige former for dialog- og samarbejdsbaseret planlægning af ikke mindst offentlige grønne arealers udvikling. Det gælder både frivillige borgere, civilsamfundsorganisationer og andre institutionelle aktører, som er til stede i de områder, hvor der ønskes udvikling (Christensen et al., 2019). Denne tendens adskiller sig fra de mere traditionelle, kortsigtede former for borgerinddragelse samt fra midlertidig anvendelse af byens rum (Ferreri, 2015), da de nye samarbejder typisk er baseret på langsigtede formelle aftaler, der definerer forpligtelser og forskellige rollefordelinger for den offentlige grundejer og de inddragede aktører. Når vi i denne artikel skriver om og undersøger civil-kommunal samarbejde omkring pleje og udvikling af byens grønne områder, så afgrænser vi fænomenet til denne type mere langsigtede, forpligtende og formaliserede partnerskabskonstruktioner.

I den planlægningsorienterede litteratur om denne type samarbejds- og partnerskabskonstruktioner som led i byudviklingen er der tendens til at skelne civil-kommunale relationer gennem forskellige kategorier af styringsmåder med henblik på at undersøge, hvordan kommuner skal gribe projektet an, samt hvilke fordele og ulemper det implicerer for kommunen. Der skelnes f.eks. i undersøgelser mellem, om konstruktionen er et civil-kommunalt samarbejde (*collaboration*), et styringsnetværk eller et offentligt-privat partnerskab, samt hvorvidt samarbejdet er borgerinitieret, kommunalt styret eller sam-initieret af begge parter (Agger & Lund, 2017; Ferlie et al., 2019). Det er dog mindre klart ud fra denne litteratur, hvad sådanne forskelle implicerer for de civiles roller i og rundt om partnerskabstyperne (Christensen, 2021). Dette særligt, fordi civile aktørers bidrag i denne litteratur ofte ses som en bestemt form for politisk engagement, der kan kommunikeres gennem en aktiv interessetilkendegivelse og gennem deltagelse i kollektive planer. I kontrast hertil er det vores påstand, at vi har brug for sociologiske begreber, der kan åbne op for en mere nuanceret analyse af *diversiteten* af civile stemmer og engagementer i og rundt om disse partnerskabstyper. I den forbindelse vender vi blikket mod den teoretiske strømning kaldet (fransk) pragmatisk sociologi.

Pragmatisk sociologi: Engagement, fælleshed og den certificerede by

Pragmatisk sociologi har status som en alment relevant sociologisk analyse-ramme, men retningen har også fundet mere konkret anvendelse i studier af byudvikling, byaktivisme og bypolitik (Blok & Meilvang, 2015; Centemeri, 2017; Luhtakallio, 2019). Her har ikke mindst én af retningens hovedpersoner, Laurent Thévenot, deltaget i udviklingen af en samtidsdiagnose under overskriften »den certificerede by« (Cheyns & Thévenot, 2019; Pattaroni & Baitsch, 2015), som har direkte relevans for vores undersøgelse og fænomen. Med dette udtryk sigtes til en generel forskydning i byudviklingens politiske rammer og vilkår, hvor tidligere tiders mere radikale konflikter og kampe om byen – sådan som de bl.a. kendes fra 1970'erne og 1980'erne – gradvist er blevet erstattet af en mindre åbenlyst politiseret og mere såvel teknokratisk som for-handlingsbaseret tilgang.

Her tilstræbes det i organiseringen af nutidens planlægning at mediere mellem en flerhed af parter eller interessenter (*stakeholders*) på måder, der kanalisere deres til tider modstridende interesser i retning af et fælles, strategisk mål. I denne proces spiller diverse autoriserede planlægningskonventioner og standarder, om eksempelvis den konkurrenceduelige og den bæredygtige by, en afgørende rolle i rammesætningen af, hvad der opfattes som legitime (»certificerede«) målsætninger og måder at opnå dem. Sådanne målsætninger og konventioner forhandles og udmøntes i styringsnetværk mellem planlæggere, eksperter, lokalpolitikere, virksomheder og NGO'er, og de virker rammesættende for, hvordan civile og andre aktører kan gøre deres interesser, værdier og politiske engagementer gældende i planlægningen. En styring gennem planlægningsstandarder og certificeringer har her den implikation, at civile og andre byaktører må oversætte og kommunikere deres engagement i form af relativt standardiserede interesser og i kontrollerede deltagelsesformater, der bygger på forhandlingsvilje og pragmatik (Thévenot, 2011). Omsat i praktisk byudvikling kommer denne tendens til styring gennem certificering bl.a. til udtryk gennem netop partnerskabskonstruktioner.

Diagnosen om den certificerede by kan umiddelbart lyde som nært beslægtet til David Harvey (1989) og den øvrige kritiske, neo-marxistiske byteoris analyser af den »neoliberale« eller »entreprenørielle« by. Imidlertid betoner Thévenot (2012), at begrebet neoliberalisme er uklart, fordi det sammenblander to typer af udviklinger, der begge har gjort sig gældende i byplanlægningen, men som må skelnes analytisk, fordi de kan samvariere forskelligt på tværs af konkrete kontekster. På den ene side har der i den offentlige styring været en vækst i styringsformater præget af abstrakte, tekniske standarder og målbaseret styring; og på den anden side bliver markedsværdi i stigende grad retfærdiggjort og tildelt en særposition med højeste autoritet i debatter og beslutninger om byen. Selve dette analytiske skel mellem styringsformater og værdiformer er på sin side muliggjort af den mere omfattende begrebsar-

kitektur, som Thévenots version af pragmatisk sociologi har udviklet gennem teorien om forskellige engagementsregimer og tilhørende fællesheder (Thévenot, 2007, 2014, 2015).

I sin teori begrebsliggør Thévenot, hvordan mennesker kan have tre forskellige men sameksisterende typer af relationer til deres omverden, baseret på et *familiært engagement*, et *funktionelt engagement i en plan* og et *engagement i retfærdiggørelse*. Teorien udforsker på denne baggrund, hvordan mennesker løbende koordinerer med hinanden og søger at gøre problemer fælles ved at udtrykke meninger eller bekymringer på måder, der muliggør legitim enighed og uenighed (Thévenot, 2014). Engagementerne spiller her en afgørende rolle for koordineringen af situationelle møder i samfundets institutioner, fordi de hver især svarer til måder, hvorpå det fælles liv kan koordineres, så det tilfredsstillende de gensidige forventninger tilknyttet de forskellige engagementer. Denne grundlæggende samfundskoordinering kalder Thévenot for *fællesheder*, forstået som den måde, mennesker transformerer deres bekymringer til et fælles format. I det følgende vil vi introducere de tre former for fælleshed.

Den første og mest generaliserede form for fælleshed er *kvalificeringen af det fælles bedste*, som er baseret på engagementet i retfærdiggørelse (Boltanski & Thévenot, 2006). For at skabe koordination kan mennesker transformere deres personlige meninger til generaliserede argumenter i henhold til én blandt flere legitime grammatikker eller værdiordener for, hvorfor noget er retfærdigt eller uretfærdigt, for på den måde at indstifte en fælles moralsk målestok for situationen. Hvis en aktivist f.eks. vil evaluere en strategi for udvikling af byen, så kan vedkommende trække på et legitimt princip om civil solidaritet, eller alternativt på ét om miljøvenlighed, for at retfærdiggøre eller kritisere en markedsbaseret strategi (Blok & Meilvang, 2015). Kritikken eller retfærdiggørelsen bliver berettiget gennem disse mere almene moralske grammatikker, og således kan der skabes en midlertidig fælles koordinering, ved at der opnås enighed, legitim uenighed eller et kompromis mellem evalueringerne.

Den anden form for fælleshed er struktureret efter det, Thévenot kalder for *valg i den liberale offentlighed*, og er baseret på en funktionel mål-middel-baseret relation til omverdenen gennem engagement i en plan (Thévenot, 2014). For at koordinere i fællesskab skal menneskers interesser her udformes som planer og mål, der formuleres som principielt ligestillede valgmuligheder, som kan kommunikeres og gøres tilgængelig, så andre mennesker i en interesserforhandling kan vælge og dermed give deres samtykke eller ej. Herigennem indstiftes et kollektivt valg af en fælles plan. Dette kan f.eks. være en situation, hvor enkeltpersoner eller interessenter i et partnerskab forhandler om de fremtidige planer om brugen og udviklingen af et grønt område, ud fra den logik, at alle populært sagt giver og tager lidt og altså bøjer interesser mod hinanden.

Den sidste fælleshed er *personlige tilknytninger til fælles-steder*, som adskiller sig fra de to andre, idet det kommunikative aspekt her er svagere institu-

tionaliseret (Thévenot, 2015). Det skyldes forankringen i de familiære tilknytninger, der udvikler sig, når mennesker over tid engagerer sig følelsesmæssigt i et givent miljø med dets mennesker og objekter. Disse unikke personlige tilknytninger til omverdenen kan være svære at sætte ord på, hvorfor folks tilhørsforhold til fælles-stedet er svære at kommunikere. Kommunikationen i denne fælleshed er således medieret af, at flere personer oplever en følelsesmæssig investering til fælles-stedet, hvorigennem en fælles socialitet kan koordineres. Et eksempel kan være i den vedvarende koordinering omkring plejen af et fælles grønt byrum, som folk har forskellige slags tilknytninger til, men hvor de netop deler stedstilknytningen og byrummet som fælles-sted.

Gennem denne begrebsliggørelse muliggøres en sensitiv analyse af, hvordan mennesker og grupper kan være engageret i den samme situation, for eksempel et civilt-kommunalt partnerskab om grøn byudvikling på forskellige måder. Samtidig får vi blik og begreb for de gnidninger og udgrænsninger, der også opstår i forsøget på at koordinere fælleshed omkring en offentlig sag. Det er her en vigtig præmis i teorien, at når mennesker skal koordinere på baggrund af en anden fælleshed end den, de oprindeligt er investeret i, så kræver det, at de må transformere og oversætte deres engagement til den gældende fælleshedspræmis. Dette er dog ikke omkostningsfrit, da sådan en transformation sker situationelt på bekostning af en yderligere investering i det oprindelige engagement, som således udgrænses (Thévenot, 2011, 2014). Dette kan f.eks. være fra det familiære engagement til en mere offentligt formuleret plan.

Et eksempel herpå findes i Meilvang et al.'s (2018) studie af nyere formater til borgerinddragelse i planlægningen, såsom dialogmøder og workshops, hvor forfatterne viser, hvordan disse netop er designet til en sådan re-komposition. Her bliver borgernes stemmer typisk transformeret fra familiære eller moralske engagementer til blotte interessetilkendegivelser, tilpasset den liberale offentligheds format. Konsekvensen bliver, at denne form for ordnet interessetilkendegivelse er blevet den primære og »certificerede« måde, hvorpå borgere (eller rettere brugere) kan deltage og få deres stemme hørt i byplanlægningen. I den certificerede by kanaliseres civile engagementer altså i stigende grad i retning af en forhandling om legitime interesser, hvormed andre typer civilt engagement stilles svagere.

Set i relation til de offentlige planlægnings- og partnerskabskonstruktioner, som vi studerer i denne artikel, vil en dominans af den liberale offentlighed her udgøre en central barriere for at imødekomme differentierede måder at være engageret i de offentlige grønne områder på. Særligt kan en sådan dominans tænkes at udgrænse muligheden for at formulere mere grundlæggende kritik eller give plads til de familiære relationer til stedet. I rammen af vores fælles forskningsprojekt har Anette Gravgaard Christensen undersøgt dette forhold i form af det, hun kalder *civile engagementsformater* (Christensen, 2021). Disse undersøgelser viser dels, at der er store variationer på tværs

af danske kommuners grønne partnerskabskonstruktioner. Og dels, at disse stiller civile aktører forskelligt, når det kommer til sidstnævntes mulighed for at få deres familiære stedstillknytninger og moralske overbevisninger oversat og transformeret ind i den funktionelle koordination og i interessentforhandlingerne med kommunen og øvrige interessenter. Vores studie af Sydhavnstippen føjer sig hertil som en yderligere variation, som i høj grad formes af en bestemt urban politisk-økonomisk og -økologisk udviklingsmodel, der er særlig markant i København og inkarneret i konstruktionen bag By & Havn.

Sydhavnstippen i kontekst af Københavns nyere byhistorie

Sydhavnstippen (i folkemunde Tippet) er som nævnt et større grønt område i Københavns Sydhavns kvarter, hvis nyere historie er sammenflettet med byens politisk-økonomiske transformationer i øvrigt. Selve Sydhavnstippen er opstået i 1972 på baggrund af håndtering af byggeaffald. På trods af, at jordlagene er overvejende forurenede, har området udviklet sig til en selvgroet og særegen naturscene med dyr, planter og rå bunker af byggelementer beklædt i græsser og krat. Foruden at Tippet dagligt bruges af københavnere til rekreative formål, er området genstand for mange modstridende interesser for dets fremtid. Allerede i de tidlige 1980'ere opstod en betydelig lokal protest-mobilisering mod storstilede kommunale planer om byggeri af 3000-4000 boliger på Tippet; og i 2005 blev anlægget af en golfbane indstillet efter flere måneders beboerprotest (Andersen et al., 2003, s. 37; Grøn Sydhavn Naturgruppen, 2009). Sideløbende med at området ad flere omgange er blevet udlagt til byggeri i lokalplanen af politikere eller af grundejeren, som i dag er By & Havn, har civile beboergrupper og foreninger således arbejdet hen imod at få området fredet og bevaret som et grønt friareal.

I dag er den sydlige del af Tippet naturfredet under Kalvebodkile-fredningen. På trods heraf blev en stor del af området så sent som i 2018 foreslået af Københavns Kommune som en alternativ placering til det omstridte byggeri på Strandengen på Amager Fælled, hvor folkelig modstand i 2017 havde medvirket til at sætte grundejeren By & Havns udviklingsplaner på pause. Amager Fælled er nemlig ligesom Tippet ejet af By & Havn, der som statens og Københavns Kommunes udviklingsselskab skal stå for at byudvikle of-fentlige grunde og finansiere større infrastrukturprojekter, herunder metroen i København. Udviklingen på Sydhavnstippen formes som nævnt i høj grad af denne særlige politisk-økonomiske udviklingsmodel.

I slutningen af 1980'erne befandt Københavns Kommune sig i en alvorlig økonomisk situation, præget af afindustrialiseringens arbejdsløshed, udflytning af velhavende borgere og et større budgetunderskud (Noring, 2019). Kommunen og staten begyndte i denne situation at tage radikale skridt for at anspore virksomheder og skattebetalende middelklasser til at flytte til byen, herunder gennem at give erhvervslivets interessenter større indflydelse i nye by-styringsmodeller. Som så mange andre storbyer blev København her, iføl-

ge landskabsarkitekten Peter Schultz Jørgensen, kort sagt redskabet i en national strategi, hvor byen med daværende statsminister Poul Schlüters ord skulle agere »det lokomotiv for igangsætning, som Danmark har brug for« (Jørgensen, 2019, s. 256).

Jørgensens beskrivelse trækker på den tidligere nævnte neo-marxistiske byforskning, ifølge hvilken Københavns nyere historie er et tydeligt eksempel på en entreprenant byplanlægning, hvor byens rum mobiliseres som arena for innovation og markedskonkurrence (Andersen, 2003). Mange byforskere i denne tradition har blik for, at neoliberale styringsteknikker antager varierede former afhængig af lokale kontakter – og at neoliberale reformer i København derfor er udtryk for diverse markedsjusteringer af tidligere, mere social- og velfærdsorienterede tilgange (Richner & Olesen, 2019). Ikke desto mindre kritiserer Jørgensen (2019), i lighed med visse andre neo-marxister (f.eks. Wilson & Swyngedouw, 2014), den »neoliberale vending« i by-styringen for at være en såkaldt post-politisk konstruktion, der tæmmer civile engagements muligheder for kritik og diskussion om udviklingen af den gode by. Dette alt imens den indgribende indførelse af markedsdrevne vækstmekanismer sætter spillereglerne på ikke-transparente måder.²

Vi har allerede antydnet, hvordan pragmatisk sociologi indebærer en vis skepsis til denne brug af begrebet »neoliberalisme«. Beskrivelsen af statens og kommunens udviklingsstrategier er imidlertid i store træk uomgængelig. Byudviklingen blev lagt i et udviklingsselskab, Ørestadsselskabet I/S, med det formål at finansiere de første to stadier af metrobyggeriet gennem salg og udvikling af offentligt ejede grunde til private investorer på Vestamager og Amager Fælled til udvikling af en ny og attraktiv bydel, Ørestaden (Andersen, 2003; Jørgensen, 2019). I 2007 blev jordudvikling i Ørestaden, finansiering af Københavns Metro og ejerskabet og udviklingen af havneområderne under Københavns Havn – herunder Sydhavnen – samlet under én magtfuld ny enhed, udviklingsselskabet By & Havn. Som med Ørestadsselskabet blev By & Havn struktureret under kommunalt og statsligt ejerskab (Noring, 2019).

Det er ikke entydigt, hvordan vi sociologisk bør begrebsliggøre den særlige udviklingsmodel, som By & Havn udgør, hvis vi vil undgå for hurtigt at springe til diagnosen om »neoliberalisme«. I og med at By & Havn er privat forvaltet og gennem lovgivningen er forpligtet til at handle på markedspræmissen, på lige vilkår med et privat firma, er selskabet isoleret fra kommunal indblanding i forhold til skiftende politiske prioriteter. Omvendt er selskabet stadig ejet af offentlige myndigheder og forvalter arealer, der i hvert fald delvist har karakter af offentlige arealer og som omfattes af den øvrige planlægning, om end ofte på svært gennemskuelige måder. Noring (2019) taler her som antydnet om et offentligt aktiv-selskab (*public asset corporation*). De spændinger og asymmetrier, som opstår gennem denne særlige konstruktion – og hvad disse betyder for det civile engagements rammevilkår – viser sig i høj

grad gennem den koordinering, der er foregået i partnerskabet Tippen Syder, og som vi nu vil vende os mod.

Kvalitativ case-metodologi til undersøgelse af Tippen Syder

Empirisk består vores undersøgelse af et kvalitativt casestudie af partnerskabet Tippen Syder, foretaget af førsteforfatteren. Der er her gjort brug af en række komplementære metoder til at indfange den koordinering, som er foregået i dette partnerskab siden 2008 og frem til i dag mellem en række civilsamfunds- og offentlige aktører omkring naturpleje og andre aktiviteter på Sydhavnstippen.

Partnerskabet blev etableret, da grundejeren By & Havn indledte et samarbejde med Grøn Agenda Sydhavn og det lokale Agenda 21 Center om at få etableret en fårefold på den sydlige del af Tippen med henblik på at bekæmpe kæmpebjørnekloen som invasiv art på området. I forbindelse med etablering inddrages de lokale kredse i Danmarks Naturfredningsforening (DN), Friluftsrådet samt Københavns Naturskole. Samarbejdets primære formål har bestået i at udvikle pleje- og udviklingsplaner, der skal bekæmpe de invasive plantearter og styrke naturen og dyrelivet på Tippen. Partnerskabets indsats har bl.a. bestået af manuel naturpleje udført af frivillige, genopretningen af vandhuller og stier, etableringen af en mini-klima-naturskole samt forskellige naturformidlingsindsatser og aktiviteter på området, såsom en årlig høstpicnic. Alle aktiviteter er finansieret af partnerne selv, med et årligt budget fra By & Havn, samt med tilskud fra Friluftsrådet, Naturstyrelsen og diverse fonde.

Metodisk er casen undersøgt på baggrund af interview, digital observation og dokumentanalyse og er samlet inspireret af en såkaldt »multi-stedet«-tilgang, som følger sociale praksisser på tværs af geografiske (eller virtuelle) lokationer (Larsen, 2018, s. 211). Førsteforfatteren har foretaget semistrukturerede interviews med repræsentanter fra de forskellige partnere, der har været repræsenteret i partnerskabet siden dets etablering eller i årenes løb (se tabel 1). Dokumentanalysen og den digitale observation er anvendt til at etablere en tidslig og kontekstuel viden om partnerskabets aktiviteter gennem årene, bl.a. gennem partnerskabets plejeplaner, projektbeskrivelser og mødereferater, samt gennem en hjemmeside med blogindlæg og Facebooksider. Indsamlingen af dokumenter og data online har således fungeret som en måde, hvorpå førsteforfatteren har kunnet validere og nuancere de forskellige interviews, herunder både som led i deres afvikling og i efterfølgende analyse. Det har tilladt en triangulering af data fundet online med aktørernes nutidige beretninger og deres tilbageblik på centrale begivenheder i partnerskabets historik (Olsen, 2002).

Tabel 1. Oversigt over informanter

Partner	Repræsentant* (interview nr.)	Beskrivelse af partneren
By & Havn	Harald (1)	Grundejer, Staten og Københavns Kommunes byudviklingsselskab
Agenda 21 Center Miljøpunkt Vesterbro/Sydhavn	Niels (2)	Selvejende fond, hybrid mellem kommunen og græsrodsorganisation
Kongens Enghave Lokaludvalg, Sekretariat	Katja (3)	Økonomiforvaltningen, Københavns Kommune
	Karin (4)	
Kongens Enghave Lokaludvalg, Bymiljøudvalg	Ann (5)	Fagudvalg (politiske- og foreningsrepræsentanter)
Københavns Naturskole	Peter (6)	Børne- og ungdomsforvaltningen, Københavns Kommune
Danmarks Naturfredningsforening	Kristian (7)	NGO
Friluftsrådet	Orla (8)	NGO/paraplyorganisation
	Pauline (9)	
SydhavnsCompagniet	Valdemar (10)	NGO
Grøn Agenda Sydhavn	Claus (11)	Frivillig naturplejeforening
	Ella (12)	
Naturplejegruppen	Frida (13)	Frivillig naturplejegruppe

* Organisationerne er oplyst ved rigtige navne, mens størstedelen af repræsentanternes navne er et pseudonym. Alle informanter har været informeret og afgivet samtykke hertil.

Analyse: En liberal men asymmetrisk partnerskabskonstruktion

I denne del analyserer vi, hvordan koordinationen i partnerskabet udspiller sig ud fra følgende situationer i partnerskabets historik: *etableringen af partnerskabet, fredningssagen, planlægning af praktisk naturpleje* samt et blik ind i *nutidens konfrontationer*. Disse situationer er udvalgt, da vores informanter på tværs af interviews fremhævede dem som værende centrale begivenhedsforløb med betydning for at forstå, hvordan samarbejdet har udspillet sig i partnerskabets historik, samt hvilke begrænsninger på den civile deltagelse der forekommer i partnerskabet. En vigtig gennemgående pointe vil her være, at partnerskabet primært tager form som en liberal men asymmetrisk konstruktion, hvor By & Havn lægger klare bindinger på de muligheder, der bliver legitime – og hvor de civile aktører hele tiden må navigere i relation hertil.

Etablering og rammesætning af partnerskabet Tippen Syder

I 2007 afviser den daværende grundejer, Københavns Havn, en civil ansøgning om et samarbejde om fårefold på Tippen. Men da bekæmpelsen af kæmpebjørneklo kort efter bliver lovpligtig, og Københavns Kommune i 2008 vedtager en indsatsplan, der pålægger grundejere som Københavns Havn – nu

By & Havn - at bekæmpe den invasive art på deres arealer, vælger By & Havn at indvilge i et samarbejde herom. Incitamentet til samarbejdet skyldes således et juridisk imperativ (Københavns Kommune, 2008), som konkret udmønter statens og kommunernes større grad af investering i beskyttelse og udvikling af den biologiske mangfoldighed i den fysiske planlægning. I tråd med Thévenot kan dette forstås som en forskydning af en række institutionelle kompromisser i nutidens bæredygtighedsplanlægning, hvor naturpleje og -beskyttelse i form af grønne retfærdiggørelser har fået et større legitimitetskrav, også på Sydhavnstippen (Blok & Meilvang, 2015). Dette krav afvejes dog stadig i et kompromis med den civile og ikke mindst den markedsmæssige værdiorden, når bæredygtigheden vurderes.

By & Havn er således nødsaget til at bekæmpe bjørneklo, men det står dem frit for at vælge metoden. Ifølge By & Havns repræsentant i partnerskabet, Harald, var en fårefold den mest formålstjenlige og økonomisk fordelagtige løsning, i forhold til f.eks. at sprøjte området med gift eller at foretage bekæmpelsen selv manuelt (interview 1). I løbet af vores interview italesætter Harald gennemgående værdien af samarbejdet ud fra hhv. et princip om miljøvenlighed, kvalificeret i den grønne orden; den civile ordens princip om borgerinddragelse og lokal forankring; samt ikke mindst ud fra et markedsprincip, hvor samarbejdet evalueres i form af pris og afkast. By & Havns incitament til at ville indgå i samarbejdet bliver dog kritiseret i en række af vores interviews med de civile aktører, bl.a. her af formanden for Grøn Agenda Sydhavn, Claus:

By & Havn, de er bare ligeglade, altså de vil ha' deres grønne image poleret lidt, og i øvrigt vil de faktisk helst bygge på området. På den måde er det jo en fordel, at det gror til i invasive arter, hvis man siger det sådan lidt firkantet. (Interview 11)

Claus anfægter her By & Havns evaluering, idet han ikke tror på, at de indgår i samarbejdet af hensyn til naturen. Naturplejen, og dermed den øgede tilgængelighed af området, vil ifølge ham blot besværliggøre realiseringen af By & Havns egentlige interesse, nemlig at det er grunde, de kan tjene penge på ved at sælge dem til bebyggelse. Claus ytrer således kritik af By & Havns grønne og civile retfærdiggørelser, da han argumenterer for, at testen for By & Havns motivation i realiteten kun hviler på, at samarbejdet kan betale sig ud fra et markedsprincip.

På trods af ovenstående værdi-uenigheder og divergerende interesser beslutter parterne i det, der bliver til Tippen Syder, at finde midler til at få stablet en fårefold på benene for en femårig projektperiode. I den forbindelse finder miljømedarbejder fra Miljøpunkt Katja frem til en tilskudsordning kaldet 'Lokale Grønne Partnerskaber', udbudt af Naturstyrelsen. Ordningen støttede projekter, der gavner natur og tilgængeligheden af grønt friluftsliv og således

er kvalificeret i en grøn værdiorden. Herudover skulle projektet kunne kvalificere sig i den civile værdiorden gennem at understøtte civilt medejerskab af naturen. Slutteligt skulle alle parter bidrage med enten penge, frivilligt ulønnet arbejde eller arealer.

Gennem tilskudsordningen bliver rammen på samarbejdet tilskrevet en mere formel status som netop et lokalt grønt partnerskab kaldet Tippen Syder. Selve rammen på partnerskabet bliver her som antydnet komponeret og retfærdiggjort på baggrund af en kompromisanordning, hvor civile aktører inddrages og gives medbestemmelse i planlægningsprocessen (civil værdi) omkring bekæmpelsen af den invasive art kæmpebjørneklo og anden naturpleje (grøn værdi), samtidig med at deres frivillige engagement bruges som en ressource (penge, tid) og således som en slags økonomisk ressource eller »kapital« for den fremtidige udvikling af projektet og området (markedsværdi).

Der oprettes et primært civilt og græsrodsdrevet Tippens Fårelaug, der skal varetage opsyn med fårefolden, som konkret etableres på den sydlige (og fredede) del af Tippen. I samarbejde med Københavns Naturskoler, der er en del af Børne- og Ungdomsforvaltningen i kommunen, aftales det, at der samtidig skal etableres en midlertidig mini-naturskole på den nordlige (og ikke-fredede) del. Imens inddrages DN og Friluftsrådet også i partnerskabet som aktører med en klar interesse i områdets langsigtede bevarelse som natur- og friluftsareal.

Koordineringen forgår derefter på to årlige partnerskabsmøder, hvor de forskellige repræsentanter forhandler om det fælles handlerum. Vores interviews viser tydeligt, at der løbende er tale om en udfordrende opgave med at bøje forskellige planer og forhåbninger mod hinanden, forhandle magtasymmetrier og reducere spændinger mellem de involverede parter. Forhandlingerne er nemlig bundet af, at By & Havn er den autoritet, der i sidste ende har bestemmelsesretten over, hvorvidt partnernes forskellige forslag kan udføres. Til møderne aftales de overordnede plejeplaner, opgave- og ressourcefordeling og fælles arrangementer. By & Havn markerer her bl.a., at de kun ønsker midlertidige anlæg, der nemt kan fjernes igen; og at enkeltprojekter og »forslag der omfatter den sydlige [og fredede] del af Tippen, generelt er bedst fremkommelige« (Tippen Syder, 2010), hvorfor fårefolden kun etableres på denne del. Gennemgående har den praktiske koordinering således karakter af det, Thévenot kalder valg i en liberal offentlighed. Dog er det tydeligt, at forhandlingen om forskellige muligheder blandt partnerne ikke sker på ligeværdige præmisser, men er præget af asymmetri (Cheyns & Thévenot, 2019). Og rundt om dette hviler partnerskabet på et omstridt moralsk kompromis.

Fredningsssagen: Grøn kritik i randzonen af partnerskabet
Sideløbende med arbejdet i partnerskabet arbejder de civile aktører, særligt de større institutionelle aktører såsom DN og Miljøpunkt, strategisk mod at

sikre, at Tippens nordlige (ikke-fredede) del naturfredes. Dette arbejde består bl.a. af lobbyarbejde med henblik på at kvalificere og retfærdiggøre Tippen som bevaringsværdig overfor lokalpolitikere, samt ved at skabe folkelig opbakning til området. I den forbindelse lægger de civile aktører ikke skjul på, at aktiviteter i partnerskabet – såsom udsætningen af får og diverse arrangementer på Tippen, herunder den årlige æblehøst – for dem har været led i at gøre Tippen til et mere synligt og attraktivt område. Etableringen af naturskolen på den nordlige del af Tippen har ifølge Kristian, repræsentant fra DN, ligeledes været et led i arbejdet med at få fredet Tippen:

By & Havn har hele tiden villet bygge på den nordlige del, og derfor har jeg syntes, at det var en rigtig god ide, at alle de rekreative ting kom til at ligge på den nordlige del. På den måde kan man sige, hvis man skal se det lidt strategisk, så har vi jo selvfølgelig arbejdet for det i årevis, før fredningssagen den kom frem. (Interview 7)

Som Kristian her forklarer, har DN set partnerskabet som et taktisk instrument til at binde By & Havn ind på et spor, der styrker hele Tippens naturkvaliteter og dets rekreative brug, da dette på sigt vil gøre det sværere for By & Havn at bebygge området. Dette arbejde i partnerskabet leder bl.a., som Kristian forklarer, frem til, at DN i 2012 rejser en fredningssag i Fredningsnævnet for alle ubebyggede arealer på Tippen. Mere specifikt bliver det foreslået, at den nuværende fredning af den sydlige del af Tippen ophæves for i stedet at indgå i én samlet fredning af hele Tippen med henblik på at bevare naturen på Tippen og sikre offentlighedens adgang hertil. Fredningssagen er dog ikke helt omkostningsfri for koordinationen og planlægningen i partnerskabet, hvilket bl.a. kommer til udtryk ved, at By & Havn vælger at trække sig fra partnerskabsmøderne, imens fredningssagen verserer (Tippen Syder, 2013). Kristian fra DN uddyber:

[D]et var som om, at de lod som ingen ting. De kom ikke til møderne (...) Fordi der var jo mange af de andre organisationer, de spurgte By og Havn, hvordan står det til med fredningssagen. Og jeg tror ikke at de synes at det var særligt sjovt at sidde til bords med os, når vi ligesom også sad sammen i natur- og miljøklagenævnet og kæmpede imod hinanden. (Interview 7)

Som Kristian her pointerer, så eksemplificerer fredningssituationen, at den radikale kritik, som DN's fredningsønske er udtryk for – og dermed kampen mellem rivaliserende principielle opfattelser af, hvordan den fremtidige udvikling af området bør være – ikke flugter med præmissen for partnerskabet.³ Derfor vælger By & Havn simpelthen at blive væk fra partnerskabets møder. Fredningssituationen er således interessant, fordi den fremhæver de bindinger, som civile (og øvrige) aktører er underlagt inden for rammen på part-

nerskabet. Her er den liberale koordinationsform med til at udgrænse andre måder, hvorpå de civile aktører ønsker at engagere sig i situationen. Grundlæggende uenigheder kanaliseres gennem mere »tæmmede« præferencer, der skal facilitere en åben og tilgængelig forhandling af plejeplaner og andet for Tippens udvikling. Sagen viser samtidig, at muligheden for at udøve radikal kritik og diskutere det retfærdige i udviklingen stadig eksisterer, men kun uden for partnerskabet.

Denne opdeling accepteres samtidig på et grundlæggende plan af alle parter; og det er sigende, at både DN og By & Havn vender tilbage til partnerskabsbordet efter fredningssagens afslutning (der i øvrigt har karakter af en justering, hvor ingen af parterne helt får deres ønsker opfyldt). Denne pointe uddybes af Ann fra Lokaludvalget i konteksten af den nutidige situation, der er opstået omkring Stejlepladsen efter kampen om Amager Fælled i 2017:

Interviewer: Tror du, at det [...] har hjulpet udviklingen herude at have partnerskabet?

Ann: Ja, det er jeg helt sikker på, og det kan jeg se, fordi det er jo i virkeligheden By & Havn, der ejer området, og vi ligger jo og slås med dem om Stejlepladsen [ved siden af Tippen]. Men vi samarbejder med dem i Tippen Syder. Det synes jeg er rigtigt godt, at vi kan finde ud af det i det daglige arbejde. Fordi vi kan jo ikke gøre noget derude, uden at de er på som ejere. (Interview 5)

Som Ann her pointerer, er de forskellige partnere indgået i samarbejdet med By & Havn vel vidende, at de uden for rammen af partnerskabet slås med dem om forskellige kvalificeringer af det fælles bedste for området og for byen. Inden for rammen accepterer partnerne således den præmis, at man bør holde sig til planlægningen af plejeplaner og de overlappende interesser, partnerne har forpligtiget sig til at arbejde hen imod. Som Ann ekspliciterer, så handler det også om, at de civile partnere er afhængige af at indgå i samarbejdet med By & Havn for overhovedet at kunne få lov til at foretage sig noget på Tippen. Når de civile aktører således investerer i at skabe fælleshed bundet og rammesat af By & Havns asymmetriske position, må de acceptere, at andre fællesheder udgrænses, og at partnerskabets plankoordination bliver deres primære adgang til at arbejde konkret på Tippen. Det er således det »offer«, de må bringe for i det hele taget at opnå en blot delvis koordineringsmagt (Thévenot, 2011). Omvendt er »offeret« dog ikke større, end at de civile organisationer kan fortsætte den moralske kamp uden for partnerskabet.

Praktisk naturpleje, lokale tilknytninger og civile repræsentationer

Sideløbende hermed udspiller der sig en anden type af gnidning om de civiles stemme i partnerskabet, der har med den praktiske naturpleje på Tippen

at gøre. Efter udløb af Naturstyrelsens midler i 2013 modtager partnerskabet en række nye fondsmidler til at forsætte partnerskabet og til at styrke den frivillige naturplejeindsats på området. Denne har siden opstarten primært været koordineret og udført af foreningen Grøn Agenda Sydhavn. Processen udmunder i, at partnerskabets nuværende tovholder, Konges Enghave Lokaludvalgs sekretariat, beslutter at bruge midlerne til en ny projektansat koordinator. Vedkommendes rolle bliver at rekruttere frivillige til naturplejedage på Tippen samt naturplejedyndige til at undervise og oplære de frivillige i, hvordan man udfører naturpleje. Ifølge miljømedarbejderen, Katja, forløb denne proces til at starte med fint. Men den munder senere ud i samarbejdsproblemer med Grøn Agenda Sydhavn:

Som udgangspunkt synes de [Grøn Agenda Sydhavn], at det var en rigtig god idé, men så lige pludseligt undervejs, så var det lige meget, hvad jeg gjorde eller sagde, lige meget, hvem jeg ville hyre ind til at hjælpe med det, så var det ikke i orden. (...) Og jeg var lige ved at sige nå, jamen så bliver det ikke til noget. Men så var vi sådan lidt i Lokaludvalget [...], at vi har nogle penge til at prøve at rekruttere til naturplejen, og det er jo helt åndssvagt, det skal de jo ikke ødelægge. Og derfor så kørte vi så projektet alligevel. Det resulterede så i en ny gruppe [Naturplejegruppen]. Det var jo helt åndssvagt at lave en ny gruppe i stedet for at booste den oprindelige, men vi kunne simpelthen ikke. (Interview 3)

I citatet beskriver Katja en proces, hvor koordinationsproblemer mellem Lokaludvalget og Grøn Agenda Sydhavn munder ud i, at Lokaludvalget vælger at køre projektet videre uden om partnerskabet og dermed uden om de aftalte rammer baseret på den oprindelige naturplejeforening. Som Katja pointerer med en vis bitter ironi, medfører Lokaludvalgets rekruttering og naturplejedage, at en helt ny frivillig naturplejegruppe efterhånden blev stablet på benene. Samtidig vælger Grøn Agenda Sydhavn at indskrænke deres naturpleje til kun at varetage et mindre indhegnet område kaldet Sommerfugleengen, placeret på norddelen af Tippen.

At samarbejdet mellem de to parter ikke kunne lade sig gøre, skyldes ifølge Katja og daværende repræsentant for Grøn Agenda-foreningen Ella, at der var uoverensstemmelse omkring, hvem der skulle hyres ind som naturplejedyndig, samt hvor og hvordan selve naturplejen skulle udføres. En del af disse frustrationer kommer bl.a. til udtryk hos Ella, der her forklarer om nogle af de arbejdsdage, de forsøgte at koordinere i samarbejde med Lokaludvalget:

Så gik man [Lokaludvalget] i krig med en brombærbusk, og det synes jeg var lidt synd, da jeg elsker brombær, og jeg kan ikke se, det er invasivt. [...] I stedet for at gå efter de ting ... Og for eksempel de der tjørn, dem skal man også holde lidt nede, ikk', men jeg elsker dem og deres bær og så videre. Der var også en

[naturplejedyndig], som arrangerede noget, hvor man skulle klippe tjørn, og så blev det gjort ude i det åbne, fordi det skulle ikke være for besværligt for folk. Sådan nogle steder, der havde vi nogle forskellige meninger, men hver for sig, så var de jo gode nok. (Interview 12)

Grøn Agenda Sydhavn har som frivillig forening selv udført og koordineret deres naturpleje på Tippen i mange år, også inden partnerskabet blev etableret. Gruppen har igennem mange år praktiseret og udviklet deres manuelle bekæmpelsesmetoder mod de invasive arter, der flourerer på Tippen – hvilket de bl.a. har nedfældet i en række rapporter og plejeplaner årene igennem (Grøn Sydhavn Naturgruppen, 2001-2009). Det er tydeligt fra vores interview, at foreningens kontinuerlige brug af området og deltagelse i naturplejen har givet dem en affektiv følelse af familiær tilknytning og tilvænnning til stedet og dets natur. Gennem vedvarende brug af området synes Tippen at udgøre et fælles-sted, som medlemmerne hver især er følelsesmæssigt investeret i. Dette gør dem i stand til at udføre en række løst koordinerede opgaver i plejen af området, uden at det nødvendigvis fører til krav om retfærdiggørelse eller forhandlinger (sammenlign Christensen et al., 2020, s. 16; Thévenot, 2014a, s. 24).

Men denne naturorienterede familiaritet bliver, som Ella forklarer, oversat af lokaludvalget og de hyrede naturplejedyndige, der »blander sig« i, hvor naturplejen skal forgå, og hvilke arter der skal prioriteres. I lyset af pragmatisk sociologi skyldes gnidningerne her, at lokaludvalgets medarbejdere og naturplejedyndige ikke er engageret på samme niveau, hvorfor deres forhold til naturplejen på Tippen har en anden praktisk relation (og et andet engagement). Lokaludvalgets indsats afspejler et funktionelt planengagement orienteret mod at få koordineret og eksekveret projektet sådan, at det bl.a. er nemmest for nye frivillige at deltage. Når de to aktører med forskellige engagementsformater mødes og skal koordinere et samarbejde om naturpleje, kan der som i dette tilfælde opstå modsætninger mellem de forskellige måder, hvorpå de tillægger naturen og dens pleje værdi (Centemeri, 2017, s. 7).

Selv om vores interview giver anledning til at tro, at lokaludvalget har haft andre intentioner, så bliver konsekvensen af deres planengagement i omgangen med den civile naturpleje således, at de ikke formår at give plads til den eksisterende forening, Grøn Agenda Sydhavns, familiære vaner og tilknytninger. Omvendt er det også tydeligt, at lokaludvalget har oplevet disse familiære tilknytninger som vanskelige at arbejde med, måske fordi de, som pragmatisk sociologi betoner (Blok & Meilvang, 2015; Cheyngs, 2011), er båret af et kropsligt engagement og kan være vanskelige at sætte ord på og oversætte til legitime offentlige formater. Konsekvensen bliver altså, at Grøn Agenda Sydhavns familiære domæne udsættes for et hårdt pres, og med henvisning til Thévenot må »ofre« og indskrænke deres familiære naturpleje til et mindre område, hvormed den nye naturplejegruppe fortsætter naturplejen på det

resterende område (Thévenot, 2011, s. 36). Dermed kommer Lokaludvalgets planengagement samlet set til at spille en betydelig rolle i koordineringen af, hvilke civile tilknytninger til stedet der her formår at blive repræsenteret som en legitim stemme i planlægning og udførelse af naturplejen i partnerskabet.

Nutidens åbne konfrontationer om Sydhavnstippens fremtid

I 2018 indtræffer en række begivenheder uden for rammen af partnerskabet, som stiller dets rolle og fremtid i et nyt bypolitisk lys. Man er her blevet klar til at etablere en ny fårefold på Tippens nordlige (og ikke-fredede) del; noget, man besluttede at gøre i forbindelse med udviklingen af en ny 10-årig plejeplan for Tippen Syder (2012-2022). Men nærmest samme dag, som folden skal indvies, bliver den nordlige del (igen) foreslået som en mulig byggegrund. Denne gang som alternativ til det omstridte byggeri på Strandengen på Amager Fælled, hvor folkelig modstand i 2017 havde sat udviklingsplanerne på pause. Da byudvikling på Strandengen skulle være indgået i By & Havns finansiering af metroen i København, lokaliserede Økonomiforvaltningen derfor en række alternative byggemuligheder på jordstykker, hvor kommunen eller By & Havn er grundejer, og som ikke på daværende tidspunkt indgik med et positivt bidrag i By & Havns langtidsbudget. Her blev 17,5 hektar af Tippens primært nordlige og ikke-fredede del altså foreslået (Københavns Kommune, 2018).

Dog bliver der kort tid efter foretaget en yderligere undersøgelse af alternativer til byggeriet, hvoraf Sydhavnstippen *ikke* fremgår. Da vi i vores interviews spørger ind til, hvorfor Sydhavnstippen blev fravalgt, svarer de fleste af partnerne, at dette nok bl.a. skyldes, at Sydhavnstippen har »*været for betændt*« et område (Interview 10), da det er meget populært, og at »*det ville være lige som at stikke hånden i en hvepsere*« (Interview 5), hvis man begyndte at pille ved det. I stedet bliver et flertal af partierne på Københavns Rådhus enige om en anden løsning, der rejser de 1,9 mia. kroner, kommunen skylder for metrobyggeriet. Løsningen indbefatter, at der udlægges til boliger på hhv. et andet grønt område på Amager Fælled, ét ud til Kalveboderne, samt ét på Stejlepladsen beliggende ved siden af Sydhavnstippen. Dette forudsætter dog, at Folketinget må ophæve fredninger på de tre naturgrunde med anlægsloven, dvs. uden om fredningsnævne, der normalt er det styrende organ i fredningssager. En procedure, som ellers kun er sket få gange i fredningernes 100 år gamle historie.

Selvom de civile aktører på Tippen kunne ånde lettet op over, at Tippen ikke »*røg med i hele den pulje der er nu*« (Interview 5), som Ann fra lokaludvalget forklarer, så er de alle oprørte over, at der skal ophæves fredninger. Det gælder særligt Stejlepladsen, da dette areal betragtes som et vigtigt kulturmiljøområde i Sydhavnen. Flere af de civile partnere har derfor uden for rammen af partnerskabet valgt at gå sammen med en række andre civile foreninger og

organisationer og dannet 'Fredningsalliancen'. Fredningsalliancen er et politisk initiativ, hvis formål er at »arbejde imod at fredninger ophæves ved lov for at tilgodese en investor« (Fredningsalliancen), med henblik på at beskytte natur- og kulturhistoriske områder og sikre befolkningens frie adgang hertil.

Mere specifikt engagerer Fredningsalliancen sig således i at bevare legitimiteten af fredningsloven som garant for, at grønne og civile retfærdiggørelser, i form af langsigtede hensyn til naturen og almenhedens adgang hertil, tilgodeses i planlægningen – over for kortsigtede markedsmæssige hensyn. Det er også af den grund, at de civile aktører problematiserer Folketingets valg om at af-frede uden om fredningsnævnet, der ellers er hævet over kortsigtet politik. Overordnet udgrænses de civiles retfærdiggørelsesengagementer og kampen om legitimitet i bypolitikken således igen, ligesom med fredningssagen i 2012, til at foregå uden for rammen af partnerskabet. Inde i partnerskabet diskuteres affredningen af Stejlepladsen ikke; i stedet opstår der nye gnidninger omkring naturpleje, opsætning af hegn og så videre.

Vi kan ikke på baggrund af vores studier endegyldigt konkludere, hvilken rolle partnerskabet har spillet for disse seneste udviklinger; og særligt for det forhold, at Tippens nordlige del først nævnes, og dernæst fjernes, fra det politisk-økonomiske og -økologiske magtspil om affredninger og By & Havns økonomi. Men flere af vores informanter er som nævnt inde på, at Tippens gode offentlige omdømme som rekreativt grønt område – skabt ikke mindst gennem partnerskabets praktisk-civile aktiviteter – har spillet en vigtig rolle. Lægger vi dette til grund, kan vi sige, at de civile gruppers mange »ofre« i det liberalt koordinerende men asymmetriske partnerskab med By & Havn faktisk synes at have båret frugt. Nok er By & Havn stadig en voldsomt magtfuld aktør i udformningen af grønne byrum i København. Men partnerskabet synes foreløbig at have givet de civile lige netop den begrænsede koordineringsmagt, der skulle til for at tippe asymmetrien i en ny retning.

Diskussion og konklusion: Bidrag til en pragmatisk by-sociologi?

Med afsæt i et casestudie af partnerskabet Tippen Syder har vi i denne artikel undersøgt de institutionelle og organisatoriske forhold, der igennem partnerskabet rammesætter vilkårene for det civile engagement i udviklingen af byens natur. Med udgangspunkt i Thévenots pragmatiske sociologi viser vi, hvordan partnerskabskonstruktionens koordinerings- og samarbejdsformat er konfigureret omkring en bindende rammesætning baseret på en liberal offentlighed. Inden for rammerne af partnerskabets bindinger udgrænses således andre politiske mulighedsrum for civile aktører. Muligheden for at kunne engagere sig ved f.eks. at diskutere og kritisere den retfærdige og strategiske udvikling af Sydhavnstippen, som fredningssagen illustrerede, samt de familiære stedbaserede relationer til stedet, står således over for en krævende udfordring om oversættelse til det liberale format, der giver legitime rettig-

heder til at meddefinere planlægningen. Den samlede partnerskabskonstruktion 'tæmmer' således værdi-uenighederne mellem aktørerne – men skaber samtidig et »inden for« og et »uden for« som forskellige politiske arenaer, hvor særligt de professionelle grønne NGO'er opnår nye taktisk-strategiske muligheder.

På tværs af variationer mellem forskellige danske kommuners grønne partnerskaber med civile aktører kan formaliseringen af koordinerings- og samarbejdsformatet omkring den liberale offentlighed, i tråd med Anette Gravgaard Christensens casestudier (2021), siges at være iboende i disse partnerskabskonstruktioner. Thévenots analytiske ramme fremhæver i den sammenhæng de typer af udgrænsninger, der ikke er begrænset til en direkte udelukkelse af de forskellige partnere. Teorien viser, at forestillingerne om horisontal ligestyrelse – ofte brugt til at karakterisere en liberal offentlighed, og implicit på spil i neo-institutionelle tilgange til By & Havns rolle i nyere københavnsk byudvikling (Noring, 2019; Bruns-Berentelg et al., 2020) – er vildledende, fordi vi her overser begrænsninger for transformation og oversættelse af andre engagementer samt de stærke asymmetrier mellem positioner, der forekommer som følge af en ulige adgang til formatet (Cheyns & Thévenot, 2019). Det gælder særligt adgangen til at bestemme over, hvad der i en given situation vil blive opfattet som hhv. »legitime« og »illegitime« valgmuligheder; en rolle, hvor By & Havn i vores case forbliver i en hierarkisk position over for de andre aktører.

Resultaterne af vores (og beslægtede danske – se Christensen, 2021) casestudie(r) understøtter her i vid udstrækning diagnosen om »den certificerede by«, hvor nutidig byplanlægning i overvejende grad styres gennem en overvægt af den liberale offentlighed som koordineringsform. Dette særlige format kommer dermed i overvejende grad til at dominere andre koordineringsformater og engagementer. Men samtidig viser vores analyse som nævnt også, at de civile aktører arbejder systematisk og strategisk uden for rammen af partnerskabet, særligt når det handler om at retfærdiggøre og kvalificere Tippens offentlige omdømme – ligesom den praktisk-familie naturpleje på området omsættes i mindre tiltag og forskydninger, der støtter op om denne retfærdiggørelsesindsats. Disse engagementer får derved en nok begrænset men dog ikke negligerbar indflydelse på byplanlægningens stiafhængighed. »Certificeringen« og koordineringen gennem den liberale offentlighed er således ikke total, kan vi sige, men selv genstand for en løbende strid, der skubber koordineringen i nye retninger.

I rammen af de komparative variationer mellem danske grønne samarbejds- og partnerskabskonstruktioner (se Christensen, 2021) illustrerer vores analyser imidlertid også, at der forekommer yderligere særlige vilkår, der former mulighederne og begrænsningerne for de civile engagementer på Sydhavnstippen. Herunder særligt, at der som følge af konstruktionen bag By & Havn opstår en række spændinger i partnerskabet, som fremstår tydeligere i denne kontekst end ellers. Selvom Sydhavnstippens nordlige del ikke ryger

med i puljen af grunde, der skal affredes og bebygges, er nutidens åbne konfrontationer om områdets fremtid således med til at kaste lys over de asymmetrier mellem forskellige retfærdiggørelses legitimitet i bypolitikken, som arves ind i rammen på partnerskabet. Her synes markedsordenens relative dominans over grønne og civile hensyn således at præge, om end ikke at determinere, asymmetrier mellem de civile aktører og By & Havns mandat i partnerskabet.

Disse asymmetrier skaber dog også en række begrebslige udfordringer for en analyseramme, der, som vores, tager afsæt i den pragmatiske sociologi. Det skyldes, at engagementssociologien ikke som sådan indfanger de forhold, der legitimerer og strukturerer disse asymmetrier mellem retfærdiggørelser og aktører i bypolitikken (Albertsen, 2002, s. 56). Den særlige urbane politisk-økonomiske og -økologisk udviklingsmodel, som By & Havn udgør, kalder her på en genstandssensitiv begrebsliggørelse, i dialog med andre teoriretninger. Vi har fremdraget, at de kritiske bystudier kan hjælpe os med at italesætte dette problem; men også, at hverken denne tilgangs kritik af en neoliberal post-politik eller Norings (2019) neo-institutionelle begreb om et offentligt aktiv-selskab fremstår som adækvate svar. Det skyldes, at selvom konstruktionen skaber en række asymmetrier og udgrænsninger i partnerskabet, som det neo-institutionelle begreb overser, så er disse ikke altdeterminerende, sådan som neo-marxistiske bystudier tenderer til at påstå. Blandt andet grundet dets offentlige islæt har den neo-institutionelle tilgang således en vigtig pointe, når den betoner, at By & Havn *stadig* er bundet af politiske og lovmæssige imperativer (retfærdiggørelseskrav). I vores case ses dette med lovgivningen om bekæmpelse af kæmpebjørneklo, der på sin vis sætter hele partnerskabet i gang. Så omend Københavns Kommune og staten uomtvisteligt har sat By & Havn i verden for at udvikle og skabe kapitalinvesteringer ved at bygge modne deres grunde, hvilket har givet By & Havn en særlig magt i bypolitikken til at gennemtrumfe bestemte (markeds-)hensyn, så er By & Havn *ikke* i en position, hvor de helt kan tilsidesætte grønne og civile kritikker og retfærdiggørelseskrav. Landskabet er asymmetrisk, men stadig præget af plurale krav, modkrav og forskydninger.

Den pragmatiske bysociologi giver her efter vores opfattelse et mere substantielt syn end de kritiske bystudier på de forskellige niveauer af institutionelle kompositioner og koordinerende imperativer, som former moralsk-politiske koordineringer gennem varierende grader af asymmetri. Ydermere tydeliggør den pragmatiske sociologi en mere praksisnær begrebsliggørelse af det løbende politiske og moralske arbejde, som civile byaktører opererer i, alt imens de søger at navigere og oversætte deres strategier, familiære tilknytninger og overbevisninger til en bindende koordineringsmagt i byplanlægningen. Vi håber, at vi med vores casestudie kan inspirere andre til at sætte disse kapaciteter i spil i yderligere undersøgelser af den måde, byudvikling certificeres og kritiseres på nye måder i disse år.

Noter

1. Indeværende studie er foregået i rammen af det fælles og komparative forskningsprojekt, som der her henvises til, dog som enkeltstående casestudie. Egentlige sammenligninger falder derfor uden for artiklens formål.
2. Den kritiske, neo-marxistiske byforskning rummer selvsagt flere nuancer, end vi her får med. Idéen er mest at sætte nogle grundfigurer i spil, der hjælper til at præcisere vores egen pragmatiske bysociologi.
3. Boltanski og Thévenot (2006) skelner mellem reformistisk og radikal kritik. Førstnævnte optræder, når stridigheder drejer sig om anvendelsen af en given værdiorden, hvis relevans for situationen de stridende parter er enige om. Sidstnævnte optræder, når aktører er uenige om, hvilken værdiorden en situation bør bedømmes efter.

Litteratur

- Agger, A., & Lund, D.H. (2017). Collaborative Innovation in the Public Sector – New Perspectives on the Role of Citizens? *Scandinavian Journal of Public Administration*, 21(3), 17-37.
- Albertsen, N. (2002). Retfærdiggørelse i byen. *Distinktion: Journal of Social Theory*, 3(1), 45-61. <https://doi.org/10.1080/1600910X.2002.9672812>.
- Andersen, J. (2003). Gambling politics or successful entrepreneurialism? The Orestad in Copenhagen. I F. Moulaert, A. Rodriguez, & E. Swyngedouw, *The Globalized City: Economic Restructuring and Social Polarization in European Cities* (s. 91–105). Oxford University Press.
- Andersen, J., Tyroll Beck, A.-M., Juul Kristensen, C., & Elm Larsen, J. (2003). *Empowerment i storbyens rum: Et socialvidenskabeligt perspektiv* (1. udgave, 1. oplag). Hans Reitzel.
- Blok, A. (2013). Klassisk og moderne samfundsteori. I H. Andersen & L.B. Kaspersen (Red.), *Fransk pragmatisk sociologi: Boltanski, Thévenot, Latour* (s. 529–550). Hans Reitzels Forlag. <https://doi.org/10.7146/politica.v29i1.68113>.
- Blok, A., & Meilvang, M.L. (2015). Picturing Urban Green Attachments: Civic Activists Moving Familiar and Public Engagements in the City. *Sociology*, 49(1), 19-37. <https://doi.org/10.1177/0038038514532038>.
- Boltanski, L., & Thévenot, L. (2006). *On justification, economies of worth*. Princeton University Press.
- Bruns-Berentelg, J., Noring, L. & Grydehøj, A. (2020). Developing urban growth and urban quality: entrepreneurial governance and urban redevelopment projects in Copenhagen and Hamburg. *Urban Studies*. DOI: 10.1177/0042098020951438.
- Centemeri, L. (2017). From Public Participation to Place-Based Resistance. Environmental Critique and Modes of Valuation in the Struggles against the Expansion of the Malpensa Airport. 42(3), 97–122. <https://doi.org/10.12759/hsr.42.2017.3.97-122>.
- Cheyns, E. (2011). Multi-stakeholder Initiatives for Sustainable Agriculture: Limits of the 'Inclusiveness' Paradigm. I *Governing through Standards: Origins, Drivers and Limits* (s. 210–235). https://doi.org/10.1007/978-0-230-34830-1_9.
- Cheyns, E., & Thévenot, L. (2019). Government by certification standards The consent and complaints of affected communities. *Revue Des Droits de l'homme*, 16. <https://doi.org/10.4000/revdh.7156>.

- Christensen, A. G. (2020). Composing urban green collaboration: Exploring coordination in long-term civic-municipal greenspace planning. *European Journal of Cultural and Political Sociology*, 0(0), 1-25. <https://doi.org/10.1080/23254823.2020.1772843>.
- Christensen, A. G. (2021). *Civic engagement in co-producing public urban greenspace*. (forthcoming).
- Christensen, A.G., Krarup, T., Juvik, A.K., & Laage-Thomsen, J. (2020). Fælleshed som bynatures sted: Metodologiske tilgange til familiært engagement i bygrønne fællesskaber. *Dansk Sociologi*. <https://doi.org/10.22439/dansoc.v30i4.6231>.
- Christensen, A.G., Laage-Thomsen, J., & Blok, A. (2019). Urban green communities. Towards a pragmatic sociology of civic commonality in sustainable citymaking. I *Building a sustainable future. The role of non-state actors in the green transition* (s. 114-135). Routledge. <https://conventions.hypotheses.org/8080>. <https://doi.org/10.4324/9780429280399-7>.
- Ferlie, E., Pegan, A., Pluchinotta, I., & Shaw, K. (2019). *Co-Production and Co-Governance: Strategic Management, Public Value and Co-Creation in the Renewal of Public Agencies across Europe*. 61.
- Ferreri, M. (2015). The seductions of temporary urbanism. *Ephemera*, 15(1), 181-191.
- Fredningsalliancen. (u.å.). *Fredningsalliancen* | Facebook. Facebook.com. Hentet 16. maj 2020, fra <https://www.facebook.com/fredningsalliancen/>.
- Grøn Sydhavn Naturgruppen. (2001). *Bjørneklobekæmpelse på Sydhavnstippen: 2001-2009* (s. 29). <http://www.sydhavnstippen.dk/wp-content/foreloebig-bjoerneklorapport-2009.pdf>.
- Grøn Sydhavn Naturgruppen. (2009). *Sydhavnstippen en storbyoase med liv i* (J. C. Elle, L. B. Holdt, C. Andersen, J. Grolin, & Miljøpunkt Vesterbro/Sydhavn, Eds.). Grøn Sydhavn Naturgruppen. <http://www.sydhavnstippen.dk/wp-content/sydhavnstippen-haeft-2009.pdf>.
- Harvey, D. (1989). From Managerialism to Entrepreneurialism: The Transformation in Urban Governance in Late Capitalism. *Geografiska Annaler. Series B, Human Geography*, 71(1), 3-17. JSTOR. <https://doi.org/10.2307/490503>.
- Ibsen, B., & Espersen, H. H. (2016). *Kommunernes samarbejde med civile aktører: Forskelle og ligheder i forventninger, praksis, samarbejdspartnere og oplevet udbytte* (KORA, Red.). Syddansk Universitet : KORA.
- Jørgensen, P. S. (2019). *Byernes jord*. Bogværket.
- Karvonen, A. (2015). Pathways of urban nature: Diversity in the greening of the twenty-first century city. *Now Urbanism: The Future City is Here*, 274-285.
- Karvonen, A., & Yocom, K. (2011). The Civics of Urban Nature: Enacting Hybrid Landscapes. *Environment and Planning A*, 43(6), 1305-1322. <https://doi.org/10.1068/a43382>.
- Københavns Kommune. (2008). *Bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo 2009-2018*. Teknik- og Miljøforvaltningen, Center for Park og Natur.
- Københavns Kommune. (2018). *Yderligere undersøgelse af alternative byggemuligheder til Ørestad Fælled Kvarter*. Københavns Kommune. <https://www.kk.dk/nyheder/yderligere-undersogelse-af-alternative-byggemuligheder-til-oerestad-faelled-kvarter>. <https://doi.org/10.7146/aul.38.25>.
- Larsen, M.C. (2018). Internetetnografi. I M. Hviid Jacobsen & H.L. Jensen, *Etnografier, Sociologi* 16. Hans Reitzel.
- Luhtakallio, E. (2019). Group formation, styles, and grammars of commonality in local activism. *The British Journal of Sociology*, 70(4), 1159-1178. <https://doi.org/10.1111/1468-4446.12606>.

- Meilvang, M.L., Carlsen, H.B., & Blok, A. (2018). Methods of engagement: On civic participation formats as composition devices in urban planning. *European Journal of Cultural and Political Sociology*, 5(1-2), 12-41. <https://doi.org/10.1080/23254823.2018.1452621>.
- Noring, L. (2019). Public asset corporation: A new vehicle for urban regeneration and infrastructure finance. *Cities*, 88, 125-135. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2019.01.002>.
- Olsen, H. (2002). *Kvalitative kvaler*. Akademisk Forlag.
- Pattaroni, L., & Baitsch, T. (2015). Urbanization Regimes of the Ordinary City. I S. Vincent-Geslin, Y. Pedrazzini, & V. Kaufmann, *Cities in translation: Urban research in transition* (s. 115-136). EPFL Press/Routledge. https://www.academia.edu/11511380/Urbanization_Regimes_of_the_Ordinary_City_. <https://doi.org/10.4324/9781315538990-14>.
- Pløger, J. (2014, juli 11). *Impossible common ground: Planning and reconciliation*. Planning Against the Political. <https://doi.org/10.4324/9780203522141-12>.
- Richner, M. & Olesen, K. (2019). Towards business improvement districts in Denmark: translating a neoliberal urban intervention model into the Nordic context. *European Urban and Regional Studies*, 26(2), 158-170. <https://doi.org/10.1177/0969776418759156>.
- Robinson, J. (2006). *Ordinary Cities: Between Modernity and Development*. Routledge, Taylor & Francis Group. <https://doi.org/10.4324/9780203506554>.
- Sassen, S. (1991). *The Global City*. Princeton University Press. <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/027046769301300240>.
- Swyngedouw, E., Moulaert, F., & Rodriguez, A. (2012). Neoliberal Urbanization in Europe: Large-Scale Urban Development Projects and the New Urban Policy. I *Spaces of Neoliberalism* (s. 194-229). John Wiley & Sons, Ltd. <https://doi.org/10.1002/9781444397499.ch9>.
- Thévenot, L. (2007). The Plurality of Cognitive Formats and Engagements: Moving between the Familiar and the Public. *European Journal of Social Theory*, 10(3), 409-423. <https://doi.org/10.1177/1368431007080703>.
- Thévenot, L. (2011). Power and Oppression from the Perspective of the Sociology of Engagements: A Comparison with Bourdieu's and Dewey's Critical Approaches to Practical Activities. *Irish Journal of Sociology*, 19(1), 35-67. <https://doi.org/10.7227/IJS.19.1.3>.
- Thévenot, L. (2014). Voicing concern and difference: From public spaces to common-places. *European Journal of Cultural and Political Sociology*, 1(1), 7-34. <https://doi.org/10.1080/23254823.2014.905749>.
- Thévenot, L. (2015). Beyond justifiability: Making commonality on the basis of binding engagements. I P. Dumouchel & R. Gotoh (Red.), *Social Bonds as Freedom* (1. udg., s. 82-108). Berghahn. <http://www.jstor.org/stable/10.2307/j.ctt9qd0mn>.
- Tippen Syder. (2010). *Referat af møde i Tippen Syder februar 2010*.
- Tippen Syder. (2013). *Referat af partnerskabsmøde december 2013*.
- Wilson, J., & Swyngedouw, E. (2014). *The Post-Political and Its Discontents: Spaces of Depoliticisation, Spectres of Radical Politics*. University Press. <https://doi.org/10.3366/j.ctt14brxxs>.

Between engagement and asymmetry: Exploring coordination in a civic-municipal collaboration planning the development of a public urban greenspace in Copenhagen's South Harbor

In this article, we explore through a case study the coordination in a long-term civic-municipal partnership developing the public urban green space Sydhavnstippen, a major recreational greenspace located in the Copenhagen, and owned by the Copenhagen City & Port Development Corporation. Since the partnership's establishment in 2008 key civic- and municipal actors have been collaborating on coordinating and carrying out voluntary nature conservation work, and other activities on the greenspace. Invoking Laurent Thévenots sociology of engagement we unfold an integrated analysis, highlighting how certain institutional and organizational settings frames the urban-political space of civic engagement in the greenspace planning and development. Due to the special landownership embodied in the development model behind City & Port, Sydhavnstippen have long been a contested public urban greenspace characterized by urban-political tensions and ambiguities in regard to its future development. Following this, we argue that Thévenot analytical approach allow us to integrate key insights from both critical and neo-institutional theory, thereby contributing to a more comprehensive framework identifying what possibilities and bounds the situation accommodates for the civic engagements. Furthermore, we argue that pragmatic urban sociology contributes to a novel conceptualization of the different levels of institutional imperatives that shapes and binds the social coordination within the partnership through varying degrees of asymmetry and delimitation.

Keyword: Urban greening; urban planning; collaboration; civic engagement; pragmatic sociology; Laurent Thévenot